

Mottagare
Barn- och utbildningsnämnden

Temagranskning av arbetet med hållbar utveckling vid fristående och kommunala förskolor och pedagogisk omsorg i Tyresö kommun

Barn- och utbildningsförvaltningens förslag till beslut till barn- och utbildningsnämnden

1. Rapporten för temagranskningen noteras
2. Identifierade utvecklingsområden följs upp enligt den ordinarie planen för tillsyn

Elisabet Schultz
Förvaltningschef

Ulrika Månsson
Skolchef

Sammanfattning

Enligt barn- och utbildningsnämndens granskningsplan ska barn- och utbildningsförvaltningen årligen genomföra en temagranskning som inriktas mot ett särskilt område eller en specifik sakfråga som valts ut i förskolans läroplan, Lpfö18. Temagranskning genomförs årligen på samtliga fristående förskolor och i pedagogisk omsorg samt genom stickprov på de kommunala förskolorna.

Temagranskningen 2022 visar att förskolorna erbjuder barnen många olika undervisningsstillfällen med utgångspunkt i läroplanens mål kring hållbar utveckling. Granskningen visar också att den pedagogiska omsorgen genomför ett flertal aktiviteter som kan kopplas till arbetet med hållbar utveckling. Granskningen visar att undervisningen på förskolorna kan utvecklas när det

handlar om att synliggöra ett långsiktigt och globalt framtidsperspektiv i utbildningen och att en positiv framtidstro ska prägla utbildningen. Samtliga förskolor kan utveckla undervisningen när det handlar om att i utbildningen utmana och stimulera barnens intresse för natur, samhälle och teknik

Beskrivning av ärendet

En kommun har enligt 26 kap. 4§ skollagen tillsyn över förskola vars huvudman kommunen har godkänt enligt 2 kap. 7§ andra stycket skollagen, pedagogisk omsorg vars huvudman kommunen har förklarat ha rätt till bidrag enligt 25 kap. 10§ skollagen, samt att enskilda som godkänts av kommunen fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 6 och 5b§ skollagen

Enligt barn- och utbildningsnämndens granskningsplan (Dnr. 2022/BUN 0026)) ska barn- och utbildningsförvaltningen årligen genomföra en temagranskning som inriktas mot ett särskilt område eller en specifik sakfråga som valts ut i förskolans läroplan, Lpfö18. Temagranskning genomförs årligen på samtliga fristående förskolor och pedagogisk omsorg, samt genom stickprov på de kommunala förskolorna.

Det utvalda området i temagranskningen på förskolor och i pedagogisk omsorg 2022 är hållbar utveckling.

Det övergripande syftet med kommunernas tillsyn av fristående förskolor är enligt Skolinspektionen att garantera att barn erbjuds en utvecklande, lärande och stimulerande verksamhet i enlighet med skollag och läroplan. Syftet med barn- och utbildningsförvaltningens temagranskning är att visa på styrkor och utvecklingsområden inom det utvalda området på förskolor och i pedagogisk omsorg på fristående och kommunala förskolor i Tyresö kommun.

Barn- och utbildningsförvaltningens temagranskning av verksamheternas arbete med hållbar utveckling har genomförts genom granskning av en inlämnad rapportering samt andra lokala dokument som ligger till grund för enheternas utbildning och undervisning, så som exempelvis verksamhetsplaner eller utvärderingar.

Styrdokumentens krav på förskolors och pedagogisk omsorgs arbete med hållbar utveckling skiljer sig åt. Exempelvis är förskolans läroplan (Lpfö18) styrande för förskolans utbildning och undervisning, medan den är vägledande för den pedagogiska omsorgen.

Granskade förskolor

Dibber Inspira AB - Karlavagnen, Kattfoten, Stjärnan
Förskolan Lek och lär Tyresö ek. förening - Lek och Lär
Montessoriförskolan Klinten ek. förening – Klinten

Föräldrakooperativet Kryddan ek. förening – Kryddan
Pysslingen skolor och förskolor AB - Brevik skolas förskola
Rödkullans förskolor AB - Rödkullan, Slottsparken
Föräldrakooperativet Trollebo ek. förening – Trollebo
Tyresö församling, Svenska kyrkan – Trollflöjten
Tyresö kommun – Bergfoten, Cassiopeja, Sagan, Teddybjörnen, Vattenhjulet
Unike förskolor AB - Hästhagen, Stenkulan, Paletten, Trollsländan
Montessoriskolor och förskolor i Sverige AB - Tyresö montessoriskolas
förskola

Resultat och bedömning – förskola

Samtliga granskade förskolor har lämnat rapportering inom följande områden hämtade från förskolans läroplan, Lpfö18:

- Hur förskolan utformar undervisningen för att väcka barnens intresse för de tre aspekterna av hållbarhet – ekonomisk, social och miljömässig (förskolans värdegrund och uppdrag).
- Hur förskolans arbetssätt bidrar till att utveckla barnens förståelse för hur människor, natur och samhälle påverkar varandra och hur förskolan skapar förutsättningar för barnen att förstå hur deras egna handlingar bidrar till en hållbar utveckling (mål och riktlinjer).
- På vilket sätt förskolans systematiska kvalitetsarbete kan bidra till att utbildningen och undervisningen lägger grunden till ett växande intresse hos barnen för en hållbar utveckling – såväl ekonomisk och social som miljömässig (rektorns ansvar).

Temagranskningen 2022 visar att det pågår en mängd undervisning utifrån de tre aspekterna av hållbar utveckling – ekonomisk, social och miljömässig – på förskolorna i kommunen. Samtliga enheter erbjuder barnen både planerad och spontan undervisning med hållbar utveckling som grund.

Utifrån den rapportering som förskolorna har lämnat bedömer barn- och utbildningsförvaltningen att samtliga förskolor kan utveckla undervisningen när det gäller de delar i Lpfö18 som handlar om ett långsiktigt och globalt framtidsperspektiv och att en positiv framtidstro ska prägla utbildningen.

Samtliga förskolor kan också utveckla undervisningen när det handlar om att utmana och stimulera barnen intresse för och kunskaper om natur, samhälle och teknik.

Granskad pedagogisk omsorg

Lindalens familjedaghem – Eva Blomqvist
Kringlan 10 – Jeanette Bjurner
Familjedaghemmet Barn 2000 – Jill Johansson

Myran – Vigdis Tengelsen
Steglitsen omsorg – Katarina Erlandsson Harnesk
Patricia Järbrink
Stjärnan 149 – Lena Berntzon (verksamheten pausad sedan sommaren 2022)

Resultat och bedömning – pedagogisk omsorg

Samtliga huvudmän för pedagogisk omsorg har lämnat exempel på arbetssätt i verksamheten som kan bidra till att väcka barnens intresse för de tre olika aspekterna av hållbarhet – social, ekonomisk och miljömässig.

Enheternas rapportering visar att den pedagogiska omsorgen erbjuder barnen aktiviteter i den dagliga verksamheten som kan bidra till att väcka intresse för hållbar utveckling. Det handlar både om konkreta handlingar i vardagen men också om att frågorna lyfts i samtal tillsammans med barnen.

Prövning av barnets bästa

Barnkonventionen innehåller 54 artiklar som alla tillsammans utgör en helhet. Fyra av artiklarna utgör de grundläggande och vägledande principerna som alltid ska beaktas vid frågor som rör barn. Det handlar om barnets rätt till ickediskriminering (artikel 2); barnets rätt att få sitt bästa prövat (artikel 3); barnets rätt till liv, överlevnad och utveckling (artikel 6); samt barnets rätt att komma till tals (artikel 12).

Relevant i barn- och utbildningsförvaltningens temagranskning är också barnets rätt till utbildning (artikel 28); barns rätt till lek, vila och fritid (artikel 31) samt barns rätt till yttrandefrihet; att tänka, tycka och uttrycka sina åsikter med respekt för andra personers rättigheter (artikel 13).

Syftet med kommunens tillsyn av fristående förskolor är ge en beskrivning av hur förskolorna arbetar för att nå målen för utbildningen och undervisningen och att säkerställa att fristående förskolor erbjuder barn en utvecklande, lärande och stimulerande verksamhet i enlighet med skollagen och förskolans läroplan. Således berörs barn indirekt i tillsynen.

Barn- och utbildningsförvaltningen bedömer att utbildningen och undervisningen på de granskade förskolorna speglar de värden och rättigheter som uttrycks i barnkonventionens artikel 28, Barnets rätt till utbildning; artikel 31, Barnets rätt till lek, vila och fritid samt artikel 13, Barnets rätt till yttrandefrihet; att tänka, tycka och uttrycka sina åsikter med respekt för andra personers rättigheter. Detsamma gäller verksamheten inom pedagogisk omsorg.

Inga risker som kan diskriminera enskilda eller grupper av barn har identifierats.